

ความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน

Beliefs and Rituals of paying Tai Suai Aye god according to Chinese astrologyนริศ วศินานนท์¹**NARIS WASINANON**

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

E-mail: naris_wasinanon@yahoo.co.th

อรรคภณ วชิรวัชร²**AKAPOL VARCHIRAWATT**

Instructor in Faculty of Education, Valailak Alongkorn Rajabhat University, Pathum Thani

E-mail: akapol.va@vru.ac.th

Received: 25 August 2023 / Revised: 15 December 2023 / Accepted: 15 December 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาความเชื่อของคนไทยต่อการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน (2) เพื่อศึกษาความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้วิธีการทางคติชนวิทยา ซึ่งเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ส่วน คือ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสอบถามชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีน จากแบบสอบถาม โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน พบว่าชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ย นั้นเป็นการบูชาเพื่อฝากดวงชะตาให้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยช่วยเสริมดวงชะตา ปัดเป่าทุกข์ภัย เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70 โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.70; SD = 0.46$) ซึ่งกิจกรรมความเชื่อต่อเทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีนจะเป็นช่วงผ่านเปลี่ยนของแต่ละปี และแต่ละปีนั้นก็จะมีความเกี่ยวข้องกับเทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยหรือที่ชาวไทยเชื้อสายจีน เรียกว่า “ปีขง” ดังนั้นการไหว้ฝากดวงชะตาให้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยคุ้มครอง ช่วยเสริมดวงชะตา สามารถปัดเป่าทุกข์ภัย ทำให้การทำมาค้าขายเจริญ เงินทองไม่ขัดสน ปราศจากอุปสรรคทั้งปวง รวมถึงเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว กิจกรรมเหล่านี้มาจากความเชื่อที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยซึ่งเป็นที่นิยมกราบไหว้ในช่วงเทศกาลตรุษจีน และปฏิบัติสืบทอดกันยาวนาน

คำสำคัญ: ความเชื่อ พิธีกรรม เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ย หลักโหราศาสตร์จีน

ABSTRACT

A study Beliefs and rituals of paying Tai Suai Aye god according to Chinese astrology. the aims of this article were to study the beliefs, to study the beliefs of worshipping the Tai

Suai Aye god according to Chinese astrology. to study the beliefs of paying homage to Tai Suai Aye god, reflected in the rituals of Thai-Chinese people. using folklore methods The researcher collects data from two sources: interviewing experts. using purposive sampling and inquiring of Thai and Chinese Thais from a questionnaire using accidental sampling and collect qualitative data Then take the data that has been summarized and analyzed the data

Faith study results And the ritual of paying homage to the gods of Tai Suai Aye god according to Chinese astrology found that most Thai and Thai people of Chinese descent have beliefs about paying homage to the god Tai Suai Aye. It is a worship to give fortune to the god Tai Suai Aye help fortune. Dispel suffering for the prosperity of themselves and their families, 70 percent of which is at a high level ($\bar{x} = 2.70; SD. = 0.46$) Which is believed to the god Tai Suai Aye god according to Chinese astrology that during the transition of each year There will be a year of the zodiac where the fortune collides with Tai Suai Aye god, or what Thai people believe in the Chinese line as Pichong. Help fortune dispel suffering commercialize money is not needed. Free from all obstacles For the prosperity of themselves and their families, which brings to the belief that is reflected through the rituals of Paying homage to the Tai Suai Aye god through worship or worship that is popular during the Chinese New Year and practice inherited from ancestors.

Keywords: Beliefs, Rituals, Tai Suai Aye god, Chinese astrology

บทนำ

ประเทศไทยกับประเทศจีนมีความสัมพันธ์กันมาแต่ช้านานแล้ว นับตั้งแต่ชาวจีนเชื้อสายต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของประชากรในประเทศไทย แม้ว่าวัฒนธรรมจีนหรือความเชื่อบางส่วนจะถูกกลืนไปกับวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมของสังคมไทยก็ตาม แต่ชาวจีนยังคงรักษาความเชื่อ ประเพณีของตนไว้ได้อย่างมีเอกลักษณ์ รวมถึงความเชื่อดั้งเดิมของตนเองที่เกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้า ได้แก่ การนับถือเทพเจ้าคุ้มครองดวงชะตาของแต่ละปีนักษัตรตามหลักโหราศาสตร์จีน ซึ่งเป็นความเชื่อที่เก่าแก่ที่สุดอันได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เมื่อชาวจีนมีความเชื่อศรัทธาเกี่ยวกับเทพเจ้า จึงได้มีการสร้างศาสนสถานประดิษฐานรูปเคารพเทพเจ้าต่าง ๆ เพื่อให้คุ้มครองชีวิตปราศจากสิ่งไม่ดีทั้งปวง และเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวไทยเชื้อสายจีนในแหล่งชุมชนต่าง ๆ ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อที่เกี่ยวกับการไหว้เทพเจ้า มีความเชื่อในเรื่องโชคลาภและโชคลง เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว ดังที่ สุรเดช ภาพันธ์ และคณะ (2561) ที่เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายจีนมีคติความเชื่อที่เกี่ยวกับเทพเจ้า เทวดาอารักษ์ เพื่อให้ตนเองได้หลีกเลี่ยงจากความทุกข์ยาก ความลำบากและมุ่งหวังที่มีชีวิตที่ราบรื่น อยู่เย็นเป็นสุขสำหรับพวกเขาแล้วเทพเจ้าจึงมีความสำคัญในแง่ของกำลังใจ ซึ่งสามารถทำให้ชาวจีนที่เผชิญต่อความยากลำบาก สามารถฝ่าฟันผ่านอุปสรรคไปได้ และเทพเจ้ายังมีความสำคัญในความเป็นตัวตนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวจีน สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจได้

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวในข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจในการศึกษาเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าแต่ละปีมีผู้คนกราบไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยหรือเทพเจ้าคุ้มครองดวงชะตาอันมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนกันอย่างมาก และเป็นประเพณีที่ชาวจีน และชาวไทยเชื้อสายจีนประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมามากกว่ายาวนาน

ด้วยความมุ่งมาดปรารถนาว่า การกราบไหว้เทพเจ้าสามารถช่วยปัดเป่าทุกข์ บรรเทาเคราะห์กรรม และเสริมสิริมงคล ความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเอง และครอบครัว ทั้งกิจการงานธุรกิจต่าง ๆ อีก นอกจากนี้ยังศึกษาถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการสืบทอดความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าของชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีต่อเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย และการรักษาไว้ในอนุชนคนรุ่นหลังได้สักการะต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนในการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน
2. เพื่อศึกษาความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. ผู้เชี่ยวชาญ
2. ชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีน ณ วัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2)

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้เชี่ยวชาญได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้พิจารณาคคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับความเชื่อเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน และมีความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย
2. ชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 20 คน คิดเป็น 100 : 1 คน จากประชาชนที่มาไหว้ขอพรเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย ณ วัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลในการวิจัย มีทั้งหมด 2 เครื่องมือ แบ่งออกเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย แบ่งออกเป็นด้านความเชื่อ จำนวน 3 ข้อ และด้านพิธีกรรม จำนวน 3 ข้อ
2. แบบแบบสอบถามความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย จำนวน 10 ข้อ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บและรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ ณ วัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2) ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการสอบถามชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีน โดยใช้แบบสอบถามความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ นำข้อมูลที่ได้นำมาสรุป วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน
2. ศึกษาความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่อง “ความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้

เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย ตามหลักโหราศาสตร์จีน” โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากการหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเชื่อและพิธีกรรมจากการหาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าคะแนนของการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายโดยถือตามเกณฑ์ของคะแนนเฉลี่ยของดังนี้

2.50 – 3.00	หมายถึง	มาก
1.50 – 2.49	หมายถึง	ปานกลาง
0.00 – 1.49	หมายถึง	น้อย
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยทางคติชนวิทยา (Folklore) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน

ความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยเป็นประเพณีที่ชาวจีนประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมากกว่า 3000 ปี (สมัยราชวงศ์โจว) เป็นความเชื่อของคนจีนที่นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายานและลัทธิเต๋า เพื่อให้เกิดความสิริมงคล และนำมาซึ่งความสุขความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเอง และครอบครัว ทั้งกิจการงานธุรกิจที่ประกอบอยู่ ชาวจีนจึงมีความเชื่อสืบต่อๆ กันมาว่าในปีหนึ่งๆ มักจะมีสิ่งเลวร้าย เรื่องไม่ดีงาม เรื่องอัปมงคลมากระทบกระทั่งหรือรบกวนการดำเนินชีวิตของคนเราจนทำให้เกิดอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วย การงานติดขัดไม่ราบรื่น เงินทองขัดสน ทำอะไรก็พบแต่ความยุ่งยาก ค่าขายลำบากมีแต่อุปสรรค บุตรบริวารก่อเรื่องวุ่นวาย นำความยุ่งยากลำบากใจมาให้หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผิดปกติ ทำให้รู้ได้ว่า "ดวงชะตาชีวิต" ในช่วงนี้ไม่ดีนัก จึงจะต้องมีการขวนขวายหาที่พึ่งจึงทำให้ก่อกำเนิดประเพณี การไหว้เจ้า ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และไหว้บรรพบุรุษขึ้น โดยเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย มีความสัมพันธ์กับหลักโหราศาสตร์จีน ซึ่งในแต่ละปีดวงชะตาของแต่ละคนก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามดวงชะตาของคนเกิดปีนักษัตรต่าง ๆ เป็นการนับรอบของดวงชะตาที่หมุนเปลี่ยนรอบดวงในแต่ละปี มีการนับปี 12 นักษัตรที่มีความสัมพันธ์กับธาตุทั้ง 5 โดยมีความสัมพันธ์กันทั้งในเรื่องที่ดี และไม่ดี เรื่อง “ดี” คือ ส่งเสริม เรียกว่า “ฮะ” และเรื่อง “ไม่ดี” คือ “ซง” ถ้าปีนักษัตรใดส่งเสริมกันก็จะทำให้ดวงชะตาที่มีความเจริญรุ่งเรือง ทำอะไรก็จะประสบความสำเร็จ แต่ถ้าปีนักษัตรใดเป็น ปีปฏิปักษ์ต่อกันหรือ “ซง” ต่อเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยก็จะทำให้ดวงชะตาชีวิตมีแต่อุปสรรค การดำเนินชีวิตไม่ราบรื่น การงานการเงินขัดสน (สร้อยสุดา ไชยเหล็ก. 2558 : 12) ดังนั้นผู้คนส่วนใหญ่จึงนิยมไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย เพื่อให้คุ้มครองดวงชะตาในช่วงเปลี่ยนผ่านของปี ส่งเสริมให้ดวงชะตาดีขึ้น ๆ ขึ้นไปแคล้วคลาดปลอดภัยตลอดทั้งปี แต่ถ้าดวงชะตาอยู่ในช่วงปีซงก็จะช่วยให้เคราะห์หนักกลายเป็นเบา คุ้มครองจากอุปสรรคทั้งปวงให้ผ่านพ้นไป ทำให้ผู้ที่เกิดในปีนักษัตรนั้น ๆ สามารถผ่านช่วงเคราะห์หนัก เคราะห์ที่เบาไปได้อย่างราบรื่น

1.1 ประวัติเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย

เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยเป็นเทพผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่คอยดูแลชะตาชีวิตของผู้คนในแต่ละปี “ไ้ส่วยเอี้ย” มีทั้งหมด 60 องค์แต่ละองค์มีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน โดยจะทำหน้าที่ “รักษา” หรือเรียกว่า “เผ่าปี” ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนกันลงมาทำหน้าที่องค์ละ 1 ปี เชื่อกันว่าไ้ส่วยเอี้ยมีอำนาจ “ให้คุณ” และ “ให้โทษ” แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผูกพันกับปีนักษัตรนั้น ๆ ทั้งนี้เมื่อแต่ละคนมีอายุครบ 60 ปี จึงเท่ากับได้ฝากชะตาไปกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยครบทุกองค์ก่อนที่จะขึ้นรอบใหม่ ซึ่งเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยแต่ละองค์จะดลบันดาลความสุข โชคเคราะห์ ทุกข์ภัย หรือให้โทษแก่ผู้ใด ก็ขึ้นอยู่กับพระเมตตาของท่าน โดยเฉพาะท่านที่มีเคราะห์หรือพื้นดวงชะตาตก ทำอะไรก็ติดขัดไม่ราบรื่น เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยก็จะช่วยปิดเป่าเคราะห์ภัย บังเกิดแต่ความเป็นสิริมงคลมาสู่ตนเอง และครอบครัว

1.2 หลักโหราศาสตร์จีน

หลักโหราศาสตร์จีนหรือที่เรียกว่า "โป๊ยยี่สี่เถียว" มีความเป็นมายาวนานหลายพันปี โดยเริ่มกำเนิดจากปรมาจารย์ "จื่อเพ็ง" ได้คิดค้นขึ้น และถ่ายทอดไว้ โดยมีพื้นฐานจากธาตุทั้ง 5 ธาตุ คือ ดิน น้ำ ไฟ ทอง ไม้ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ คำนวณ จึงสามารถบอกและคาดการณ์สิ่งที่เป็นไป และที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ด้วยตัวอักษรจีนเพียง 22 ตัว เรียงร้อยกันก็สามารถถอดรหัสชีวิตออกมาได้มากมาย ปรมาจารย์ทั้งหลาย ได้คิดค้นศาสตร์นี้ขึ้นเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้รู้ถึงชะตาชีวิต รวมทั้งวิธีแก้ไข เพื่อปรับการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้นต่อไป หลักโหราศาสตร์จีน ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลักใหญ่ ๆ คือ ฟ้า ดิน คน เป็นองค์หลักในการใช้ศึกษาโหราศาสตร์จีน ฟ้า คือ การรู้ถึงฤกษ์ยาม สอดคล้องกับกาลเวลา สถานที่และบุคคล ดิน คือ การรู้ถึงสภาพของสถานที่ตามหลักฮวงจุ้ย สมดุลกับฟ้า และคน คน คือ การรู้ถึงดวงชะตา จังหวะและโอกาสของบุคคล ให้สามารถนำไปใช้ ให้สมดุลกับฟ้า และดินได้

2. ความเชื่อของการไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน

ชาวจีนเชื่อกันว่าเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยหรือเทพเจ้าผู้คุ้มครองดวงชะตา มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต การกราบไหว้บูชาเป็นประจำทุกปี ถือเป็นกราบบูชาเพื่อฝากดวงชะตาให้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยช่วยปิดเป่าทุกข์ภัย นอกจากคนที่ปีเกิดเป็นปีชงจะนิยมกราบไหว้กันแล้ว คนที่เกิดปีนักษัตรอื่น ๆ ก็สามารถกราบไหว้บูชาให้ความศรัทธาต่อเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่มาเผ่าปีได้ด้วย เพื่อความเป็นสิริมงคลหรือเสริมดวงให้คนที่ดวงต้อยอยู่แล้วดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เรียกอีกอย่างว่าเป็นการไหว้เพื่อให้เทพเจ้า ไ้ส่วยเอี้ยหนุนดวงชะตา โดยในแต่ละปีชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนมีพิธีกรรมในการกราบไหว้ขอพรต่อเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย ดังนี้

2.1 วิธีทำพิธีฝากดวงปีชง

การทำพิธีฝากดวงปีชงถือเป็นความเชื่อของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นการไหว้ฝากดวงต่อหน้าองค์เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย โดยมีของไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยในการทำพิธีฝากดวง เพื่อให้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยคุ้มครองดวงชะตาชีวิตให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตราย และช่วงปกป้องรักษาดวงชะตาให้อยู่เย็นเป็นสุข ในการกราบไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยตามความเชื่อของคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีนนิยมแก้ปีชงด้วยการไหว้ “เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย” ตามวัดหรือศาลเจ้าต่าง ๆ เชื่อกันว่าเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยจะช่วยปิดเป่าความทุกข์ บรรเทาเคราะห์กรรม และช่วยเสริมสิริมงคลให้แก่ชีวิต มีขั้นตอนดังนี้ 2.1.1 เขียนชื่อ-นามสกุล อายุ วัน เดือน ปีเกิด และเวลาตกฝากลงในเทียบฝากดวงสีแดง (หากไม่ทราบเขียนคำว่า “ดี”) 2.1.2 นำชุดฝากดวงแก้ปีชง พร้อม

กับรูป 3 ดอก จุดไหว้ต่อหน้าองค์เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย 2.1.3 อธิฐานขอขบารมีองค์เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย เพื่อให้ท่านช่วยคุ้มครองดวงชะตาให้แคล้วคลาดปลอดภัยตลอดทั้งปี 2.1.4 นำชุดผากดวงแก้ปีชงปิดออกจากตัวเอง 12 ครั้ง (กรณีทำแทนคนอื่นไม่ต้องปิดตัวให้อธิฐานแทน) 2.1.5 ปิดตัวเสร็จนำชุดผากดวงวางไว้หน้าองค์เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย เพื่อถือเป็นการผากดวงชะตาให้ท่านคุ้มครองตลอดทั้งปี

รูปภาพที่ 1 ภาพการเขียนใบผากดวงของประชาชนที่มาไหว้ขอพรเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย

ที่มา : ผู้ศึกษาดำเนินการถ่ายภาพด้วยตนเอง

2.2 วิธีการทำพิธีสวดเสริมสิริมงคล

การทำพิธีสวดเสริมสิริมงคลถือเป็นความเชื่อของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนในการทำพิธีสวดเสริมสิริมงคลเพื่อให้พระภิกษุสงฆ์นำใบสวดเสริมสิริมงคลมาทำพิธีสวดทางสงฆ์ในทุก วันพระ เพื่อเป็นการเสริมดวงชะตาของตนเองให้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยคุ้มครองดวงชะตาชีวิตตลอด

ทั้งปี ในการกราบไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยทางวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2) ได้มีการนำใบผากดวงของประชาชนที่มากกราบไหว้ขอพรต่อเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย มาทำพิธีสวดเสริมสิริมงคล โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ด้านในใบสวดเสริมสิริมงคลเขียนชื่อ-นามสกุล

2.2.2 นำใบสวดเสริมสิริมงคลอธิษฐานหน้าองค์เทพเจ้าจี่มู่แยงขงบริเวณชั้น 2 ด้านในวิหารท้าวจตุโลกบาล (ไม่ต้องจุดธูป)

2.2.3 หลังจากอธิษฐานเสร็จ นำใบสวดเสริมสิริมงคลใส่ในกล่องด้านหน้าองค์เทพเจ้าจี่มู่แยงขง

2.2.4 ทางวัดจะนำไปเก็บรักษาในอุโบสถ สวดให้ทุกวันพระเพื่อความเป็สิริมงคลตลอดหนึ่งปีเต็ม

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่อง “ความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน”

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทำแบบสอบถามเรื่อง “ความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน” ของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีน จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 20 คน จากประชาชนที่มาไหว้ขอพรเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย ณ วัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2) พบว่าชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ มีความเชื่อที่มีต่อเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีนเป็นอย่างมาก นำมาสู่การแสดงออกถึงความเชื่อที่มีต่อเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน ที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมของการไหว้ ซึ่งเป็นขนบธรรมเนียมที่ชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “ความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน”

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	11	55
หญิง	9	45
อื่น ๆ	0	0
2. อายุ		
20 – 29 ปี	5	25
30 – 39 ปี	5	25
40 – 49 ปี	5	25
50 – 59 ปี	4	20
60 ปีขึ้นไป	1	5
3. เชื้อสายจีน		
มีเชื้อสายจีน	12	60
ไม่มีเชื้อสายจีน	8	40
4. ท่านมีความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้ขอพรเทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยในเรื่องใด		
ทำบุญแก้ปีชง	6	30
เสริมดวงชะตาชีวิต สะเดาะเคราะห์	3	15
ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว	6	30
ขอพรให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง	5	25
อื่น ๆ โปรดระบุ.....	0	0
5. ท่านไหว้ขอพรเทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ยในช่วงใดบ้าง		
เฉพาะปีชง	6	30
เฉพาะปีชงร่วม	3	15
ไหว้เป็นประจำทุกปี	8	40
อื่น ๆ โปรดระบุ.....	3	15

จากตารางที่ 1 พบว่าประชาชนที่มาไหว้ขอพรเทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ย ณ วัดบรมราชากาญจนานิกิเชกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2) จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55 นอกนั้นเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45 จำแนกตามช่วงอายุ 20 – 29 ปี 30 – 39 ปี และอายุ 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาอายุ 50 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5 จำแนกตามเชื้อสายของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีน คิดเป็นร้อยละ 60 นอกนั้นไม่มีเชื้อสายจีน คิดเป็นร้อยละ 40 จำแนกตามความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้ขอพรเทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ย ส่วนใหญ่เชื่อเรื่องทำบุญแก้ปีชง คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมา คือ ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมา คือ ขอพรให้

แล้วคลาดพลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมา คือ เสริมดวงชะตาชีวิต สะเดาะเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 15 จำแนกตามช่วงเวลา ส่วนใหญ่ไหว้ขอพรเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยเป็นประจำทุกปี คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือ ในช่วงเฉพาะปีขง คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมา คือ เฉพาะปีขงร่วม คิดเป็นร้อยละ 15 และอื่นๆ คือ มาไหว้ขอพรเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยในช่วงที่มีโอกาสหรือช่วงที่มีเวลาว่าง คิดเป็นร้อยละ 15

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย

ตารางแสดงข้อมูลด้านความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง “ความเชื่อ และพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน” ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อมูลด้านความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย

ข้อมูลด้านความเชื่อและพิธีกรรม	ร้อยละความเชื่อ			$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	มีความเชื่อ	มีความเชื่อบ้าง ไม่เชื่อบ้าง	ไม่มีความเชื่อ			
1. ท่านมีความเชื่อว่าเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละปีนักษัตร	65	30	5	2.60	0.58	มาก
2. ท่านมีความเชื่อว่าเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยมีทั้งหมด ๖๐ องค์แต่ละองค์มีอำนาจ “ให้คุณ” และ “ให้โทษ” กับผู้ที่ผูกพันกับปีนักษัตรในแต่ละปี	65	25	10	2.55	0.67	มาก
3. ท่านมีความเชื่อว่าคนที่มีอายุครบ 60 ปี เท่ากับได้ฝากชะตา กับเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยครบทุกองค์	55	30	15	2.40	0.73	ปานกลาง
4. สำหรับผู้ที่ดวงชะตาไม่อยู่ในช่วงปีขง ท่านมีความเชื่อว่าการไหว้ขอพรเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยในปีนั้นเป็นการเสริมดวงจะทำให้ท่านทำอะไรราบรื่นไม่ติดขัด หากดวงดีอยู่แล้วส่งผลให้ดียิ่งขึ้น	65	30	5	2.60	0.58	มาก
5. ท่านมีความเชื่อว่าการเขียนชื่อ-นามสกุล อายุ วัน เดือน ปี เกิด และเวลาตกฟาก หากไม่ทราบข้อมูลท่านจะเขียนคำว่า “ดี” ลงในใบเทียบฝากดวงสีแดงแทน เพื่อความเป็นสิริมงคล	60	40	0	2.60	0.49	มาก

ข้อมูลด้านความเชื่อและพิธีกรรม	ร้อยละความเชื่อ			$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	มีความเชื่อ	มีความเชื่อบ้าง ไม่เชื่อบ้าง	ไม่มีความเชื่อ			
6. ท่านมีความเชื่อว่าการไหว้ฝากดวงชะตากับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยสำหรับผู้ี่ดวงชะตาอยู่ในช่วงปีชง จะต้องนำชุดฝากดวงปิดออกจากตัวเองตั้งแต่ศัริษะจรดเท่า ๑๓ ครั้งเพื่อปิดเปาเคราะห์บรรเทาความเดือดร้อนให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง	65	25	10	2.55	0.67	มาก
7. ท่านมีความเชื่อว่าการไหว้ฝากดวงชะตากับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยห้ามไหว้ด้วยอาหารคาว และสุราอย่างเด็ดขาด	65	20	15	2.50	0.74	มาก
8. ท่านมีความเชื่อว่าการไหว้ฝากดวงชะตากับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยหลังจากไหว้ขอพรเสร็จจะต้องนำของไหว้มงคลกลับมารับประทานที่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล	60	30	10	2.50	0.67	มาก
9. การไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยถือเป็นการบูชาเพื่อฝากดวงชะตาให้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยช่วยเสริมดวงชะตา ปิดเปาทุกข์ภัย เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว	70	30	0	2.70	0.46	มาก
10. ท่านมีความเชื่อว่าการกล่าวขอพร ขออัญเชิญเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยจะต้องเปลี่ยนชื่อเรียกของเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยเป็นองค์ไท้ส่วยเอี้ยประจำปีนั้นๆ	65	25	10	2.55	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 ด้านความเชื่อและพิธีกรรม พบว่าประชาชนที่มาไหว้ขอพรเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ย ณ วัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2) จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยถือเป็นการบูชาเพื่อฝากดวงชะตาให้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยช่วยเสริมดวงชะตา ปิดเปาทุกข์ภัย เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 70 โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.70$; $SD.=0.46$) รองลงมา คือ มีความเชื่อว่าการไหว้ส่วยเอี้ยมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละปีนักษัตร มีความเชื่อว่าการไหว้

ให้ส่วยเอี้ย มีทั้งหมด 60 องค์ แต่ละองค์มีอำนาจ “ให้คุณ” และ “ให้โทษ” กับผู้ที่ผูกพันกับปีนักษัตรในแต่ละปี มีความเชื่อว่าสำหรับผู้ที่ดวงชะตาไม่อยู่ในช่วงปีขง มีความเชื่อว่าการไหว้ขอพรเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยในปีนั้นเป็นการเสริมดวงจะทำให้ท่านทำอะไรราบรื่นไม่ติดขัด หากดวงดีอยู่แล้วส่งผลให้ดียิ่งขึ้น มีความเชื่อว่าการไหว้ฝากดวงชะตากับเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยสำหรับผู้ที่ดวงชะตาอยู่ในช่วงปีขงจะต้องนำชุดฝากดวงปิดออกจากตัวเอง ตั้งแต่ศักราชจรดทำ 13 ครั้ง เพื่อปิดเป่าเคราะห์บรรเทาความเดือดร้อนให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง มีความเชื่อว่าการไหว้ฝากดวงชะตากับเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย ห้ามไหว้ด้วยอาหารคาว และสุราย่างเด็ดขาด และมีความเชื่อว่าการกล่าวขอพร ขออัญเชิญเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยจะต้องเปลี่ยนชื่อเรียกของเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยเป็นองค์ให้ส่วยเอี้ยประจำปีนั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 65 โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.55; SD. = 0.67$) รองลงมา คือ มีความเชื่อว่าการเขียนชื่อ-นามสกุล อายุ วัน เดือน ปีเกิด และเวลาตกฟาก หากไม่ทราบข้อมูลท่านจะเขียนคำว่า “ดี” ลงในใบเทียบฝากดวงสีแดงแทนเพื่อความเป็นสิริมงคล และมีความเชื่อว่าการไหว้ฝากดวงชะตากับเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย หลังจากไหว้ขอพรเสร็จจะต้องนำของไหว้มงคลกลับมารับประทานที่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล คิดเป็นร้อยละ 60 โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.50; SD. = 0.67$) และมีความเชื่อที่น้อยที่สุด คือ มีความเชื่อว่าคนที่มียุครบ 60 ปี เท่ากับได้ฝากชะตากับเทพให้ส่วยเอี้ยครบทุกองค์ คิดเป็นร้อยละ 55 โดยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.40; SD. = 0.37$)

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าให้ส่วยเอี้ย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ด้านความเชื่อ

4.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กล่าวว่าความเชื่อของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีต่อเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีนมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องปีขง คำว่า “ขง” แปลว่า ปะทะหรือความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ดี และสิ่งร้าย เป็นความเชื่อทางโหราศาสตร์ของจีนที่เชื่อกันว่ามีพลังบางอย่างที่มองไม่เห็นมาตกใส่ดวงชะตา ส่งผลให้เกณฑ์ดวงชะตาตกต่ำในทุก ๆ ด้าน ความเชื่อเรื่องปีขงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อหยินหยาง ธาตุทั้ง 5 และปี 12 นักษัตร ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่าความเชื่อหยินหยางทำให้เกิดความเชื่อเรื่องธาตุทั้ง 5 ได้แก่ ธาตุไม้ ธาตุไฟ ธาตุดิน ธาตุทอง และธาตุน้ำ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทั้งในทางบวก และทางลบ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่าความเชื่อเกี่ยวกับการจับคู่กับปี 12 นักษัตรใช้การนับศักราชแบบจีนเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่องธาตุทั้ง 5 ทำให้เกิดความเชื่อที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน และส่งเสริมกันระหว่างปี 12 นักษัตร ตามความสัมพันธ์ของธาตุทั้ง 5 ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องปีขง ถ้าหากมีดาวดีมาปะทะกับดวงชะตาของตนเองในแต่ละปีจะนำโชคดีมาให้ หากมีดาวร้ายมาปะทะกับดวงชะตาของตนเองจะนำโชคร้ายมาให้ ประชาชนคนที่ 1 กล่าวว่า การดูดวงในแต่ละปีจะต้องมีการคำนวณที่เกี่ยวข้องกับปี 12 นักษัตร และธาตุทั้ง 5 เพราะต้องมีการคำนวณวันชง เวลาชง และเดือนชง จึงจะทราบได้แน่ชัดว่าในแต่ละปีมีปีนักษัตรใดที่อยู่ในช่วง “ปีขง” ซึ่งในแต่ละปีจะมี 1 ปีนักษัตรที่ชง 100 เปอร์เซ็นต์ และมีปีนักษัตรที่ชงร่วมเทพเจ้าให้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน ประชาชน

4.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นอย่างมาก ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กล่าวว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละปีนักษัตร ให้ความสำคัญกับดวงชะตาชีวิตที่หมุนเปลี่ยนไปในแต่ละรอบปี ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่า ในช่วงเปลี่ยนผ่านของปีที่ดวงชะตาตกอยู่ในช่วงปะทะกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยส่งผลให้มีความเชื่อในด้านต่างๆ ทั้งด้านการงาน ด้านการเงิน ด้านสุขภาพ และด้านการดำรงชีวิต ถ้าตกอยู่ในช่วงปีขงจะทำให้คนที่เกิดในปีนักษัตรนั้นๆ ทั้งผู้ที่ตกอยู่ในช่วงปีขงหรือปีชงร่วม มีดวงชะตาตกต่ำ มีอุปสรรคในการทำงาน ค่าขาย หรือการกระทำสิ่งใดก็จะติดขัดหาทางออกได้ยาก บางคนอาจถึงกับเลือดตกยางออก ได้รับอุบัติเหตุร้ายแรง จึงมีประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่า ผู้คนส่วนใหญ่นิยมไหว้บรรพบุรุษ ไหว้เทพเจ้าอื่น ๆ ในช่วงเทศกาลตรุษจีน การไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยก็ยังนิยมไหว้กันในช่วงเทศกาลตรุษจีนอีกด้วย เพื่อให้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยคุ้มครองดวงชะตาชีวิตให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง หากผู้ที่มีดวงดีอยู่แล้วการไหว้ขอพรกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยจะยิ่งช่วยเสริมให้ดวงชะตาดียิ่งขึ้น ทำมาค้าขายดีขึ้น การงานราบรื่น เงินทองไหลล้นคล่อง ไม่ขัดสน ประชาชนคนที่ 1 กล่าวว่า เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนในการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ประชาชนคนที่ 2 กล่าวว่า ส่งผลให้มีความเชื่อในเรื่องของประเพณีต่างๆ ทั้งงานมงคล และงานอวมงคลที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ที่ดวงชะตาตกอยู่ในช่วงปีขงหรือปีชงร่วมเป็นอย่างมาก ประชาชนคนที่ 3 กล่าวว่า การไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยนิยมไหว้กันหลังตรุษจีน ซึ่งส่วนใหญ่นิยมไหว้กันในวันซูอิก (วันแรกของตรุษจีน) เพื่อเสริมดวงชะตาของสมาชิกแล้วถือเป็นการรวมญาติอีกด้วย

4.1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีน เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นอย่างมาก ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กล่าวว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละปีนักษัตร ให้ความสำคัญกับดวงชะตาชีวิตที่หมุนเปลี่ยนไปในแต่ละรอบปี ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่า ในช่วงเปลี่ยนผ่านของปีที่ดวงชะตาตกอยู่ในช่วงปะทะกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยส่งผลให้มีความเชื่อในด้านต่างๆ ทั้งด้านการงาน ด้านการเงิน ด้านสุขภาพ และด้านการดำรงชีวิต ถ้าตกอยู่ในช่วงปีขงจะทำให้คนที่เกิดในปีนักษัตรนั้นๆ ทั้งผู้ที่ตกอยู่ในช่วงปีขงหรือปีชงร่วม มีดวงชะตาตกต่ำ มีอุปสรรคในการทำงาน ค่าขาย หรือการกระทำสิ่งใดก็ติดขัดหาทางออกได้ยาก บางคนอาจถึงกับเลือดตกยางออก ได้รับอุบัติเหตุร้ายแรง จึงมีประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่า ผู้คนส่วนใหญ่นิยม ไหว้บรรพบุรุษ ไหว้เทพเจ้าอื่นๆ ในช่วงเทศกาลตรุษจีน การไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยก็ยังนิยมไหว้ในช่วงเทศกาลตรุษจีน เพื่อให้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยคุ้มครองดวงชะตาชีวิตให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง หากผู้ที่มีดวงดีอยู่แล้วการไหว้ขอพรกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยจะส่งผลทำให้ดวงชะตาดียิ่งขึ้น ทำมาค้าขึ้น การงานราบรื่น เงินทองไหลล้นคล่อง ไม่ขัดสน ประชาชนคนที่ 1 กล่าวว่า เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนในการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ประชาชนคนที่ 2 กล่าวว่า ส่งผลให้มีความเชื่อในเรื่องของประเพณีต่างๆ ทั้งงานมงคล และงานอวมงคลที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ที่ดวงชะตาตกอยู่ในช่วงปีขงหรือปีชงร่วมเป็นอย่างมาก

4.1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับหลักธรรมเนียมการไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กล่าวว่า ความเชื่อเกี่ยวกับหลักธรรมเนียมการไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยในสมัยโบราณ กับในสมัยปัจจุบันไม่แตกต่างกันมากนักโดยปกติชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยในวัน

ตรุษจีนหรือวันขึ้น 1 ค่ำเดือนอ้าย และขึ้นแปดค่ำเดือนอ้าย ตามปฏิทินจันทรคติของจีน ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่า ในวันขึ้นแปดค่ำเดือนอ้าย มีการทำพิธีชุนแซ่ นิยมไหว้ในตอนกลางคืนทุกๆ ครอบครัวต่างพากันไปวัดหรือศาลเจ้าในลัทธิเต๋า และทำพิธีสวดมนต์บูชาดาวเคราะห์ ใช้ตะเกียงจุดบูชา เช่น ไหว้อาหารเจ หรือผลไม้สดต่างๆ และมีนักพรตเข้ามาทำพิธีประสาทพรให้อยู่เย็นเป็นสุข คำขายรุ่งเรือง ปัดเป่าเคราะห์ร้ายต่างๆ ให้กับผู้ที่มาร่วมพิธี ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่า สำหรับการทำพิธีสวดมนต์บูชาดาวเคราะห์บางครอบครัวที่ไม่สะดวกเดินทางจะนิยมทำพิธีอยู่ที่บ้าน โดยตั้งโต๊ะบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียน ผลไม้ต่างๆ น้ำบริสุทธิ์ และจุดตะเกียงบูชา 108 ดวงหรือ 49 ดวง หลังจากนั้นอธิษฐานขอพรให้มีแต่สิ่งดีๆ ทำมาค้าขายกิจการรุ่งเรือง มีโชคลาภ ช่วยปัดเป่าเคราะห์ร้ายทั้งหลายให้ออกไปจากตนเอง และครอบครัว จากนั้นนำตะเกียงที่บูชาไปวางตามห้องต่างๆ ของบ้าน และถ้าหากมีคนในบ้านตกอยู่ในช่วงปีชงในคืนนั้นห้ามออกจากบ้าน และจะต้องเฝ้าตะเกียงจนดับ ประชาชนคนที่ 1 กล่าวว่า มีชาวไทยบางส่วนที่มีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย นิยมไหว้ขอพรเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยให้ปัดเป่าเคราะห์ร้าย ช่วยคุ้มครองดวงชะตา ซึ่งนิยมไหว้ในวันพระจีนหรือวันขึ้น 1 ค่ำและวันขึ้น 15 ค่ำ ตามปฏิทินจันทรคติของจีน หรือในช่วงใคร่สี่กว่าดวงชะตาของตนเองตกต่ำ

4.2 ด้านพิธีกรรม

4.2.1 พิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กล่าวว่า ความเชื่อของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีต่อเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย นิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยในช่วงเทศกาลตรุษจีน เนื่องจากเป็นช่วงที่เปลี่ยนผ่านปีของแต่ละปี ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่า ชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่าการใช้ชีวิตในแต่ละปีมักจะพบเจอสิ่งเลวร้าย เรื่องไม่ดี หรือเรื่องอัปมงคล มากระทบกระทั่งหรือรบกวนการดำเนินชีวิตจนทำให้เกิดอุปสรรคต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ การงานติดขัดไม่ราบรื่น เงินทองไม่คล่อง ทำการค้าขายลำบาก มีอุปสรรคคนในครอบครัวก่อเรื่องวุ่นวาย หรือเหตุการณ์ต่างๆ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่า ผู้คนนิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยประจำปีเกิด ในรอบช่วงเปลี่ยนผ่านของแต่ละปีจะมีองค์ไ้ส่วยลงมาทำหน้าที่คุ้มครองดวงชะตา ให้เขียนชื่อองค์ไ้ส่วยประจำปีเกิดของตนเองใส่กรอบตั้งไว้ที่หิ้งบูชา สำหรับอธิษฐานขอพรจากองค์ไ้ส่วยให้ทำมาค้าขายรุ่งเรือง การงานราบรื่น ชีวิตปราศจากอุปสรรค มีโชคลาภ และไหว้สักการะเทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยในวันพระจีนหรือวันขึ้น 1 ค่ำ และ 15 ค่ำ ใช้ธูป 5 ดอก เทียนแดง 1 คู่ น้ำเปล่า 5 ถ้วย และนิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยปีจร สำหรับผู้ที่ดวงชะตาตกอยู่ในช่วงปีชง นิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่วัดมังกรกมลาวาสวัดนิคมยาจีนหรือศาลเจ้าอื่นๆ ที่มีการประดิษฐานองค์ไ้ส่วย

4.2.2 พิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่สะท้อนผ่านเครื่องสักการะ และของไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ย ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 และผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่า พิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยที่สะท้อนผ่านเครื่องสักการะและของไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยตามความเชื่อของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนที่นิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยตามวัดและศาลเจ้าต่าง ๆ หรือประชาชนบางกลุ่มก็นิยมตั้งโต๊ะบูชาที่บ้านตามความสะดวกของแต่ละคนหรือแต่ละครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่า พิธีกรรมของไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยถูกเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสถานที่ และความเชื่อของวัดจีน ซึ่งของไหว้ที่นิยมไหว้เทพเจ้าไ้ส่วยเอี้ยคือ ดอกไม้สด 1 คู่ เทียนแดง 1 คู่ ธูป 3 ดอก หิ้งเตี้ย (กระดาษเงิน กระดาษทอง) 13 ชุด เทียงเถ่าจี (เป็นกระดาษเงินกระดาษทองชิ้นใหญ่) 1 คู่ กิมเต้า หิ้งเต้า (ถังเงินถังทอง) 1 คู่ อาหารเจ 5 อย่าง ถั่วลิสง 25 เมล็ด พุทราแดง 25 ผล ขนโมโก้ 5 ชิ้น น้ำชา 5 ถ้วย และข้าวสวย 5 ถ้วย

4.2.3 พิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยของผู้ที่ดวงชะตาอยู่ในช่วงปีชง

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 กล่าวว่า พิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยของผู้ที่ดวงชะตาอยู่ในช่วงปีชง ตามความเชื่อของชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมแก้ปีชงด้วยการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามวัดหรือศาลเจ้าต่างๆ ที่มีเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยประดิษฐานอยู่ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 กล่าวว่า ชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่เชื่อกันว่าการไหว้แก้ปีชงกับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยจะช่วยปิดเป่าความทุกข์ บรรเทาเคราะห์กรรม และช่วยเสริมสิริมงคลให้แก่ชีวิต โดยทำการฝากดวงกับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยซึ่งมี 5 ชั้นตอน ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 กล่าวว่า การไหว้แก้ปีชงยังสามารถไหว้แก้ปีชงกับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยของผู้ที่ดวงชะตาอยู่ในช่วงปีชง โดยการตั้งโต๊ะบูชาที่บ้าน

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีน พบว่าชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีความเชื่อกันว่า การไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยถือเป็นการบูชาเพื่อฝากดวงชะตาให้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยช่วยเสริมดวงชะตา ปิดเป่าทุกข์ภัย เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อยสุดา ไชยเหล็ก (2558) ศึกษาเรื่องตำนานไท้ส่วยเอี้ย 60 องค์และพิธีแก้ปีชงในศาสนสถานจีนในสังคมไทยร่วมสมัย พบว่าของการไหว้ฝากดวงกับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยผ่านของเซ่นไหว้และเครื่องกระด้างในพิธีกรรมสะท้อนให้เห็นถึงการนับถือเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยในฐานะที่เป็นผู้คุ้มครองดวงชะตาที่คอยรักษาดวงชะตาซึ่งมีความสัมพันธ์กับปีนักษัตรต่างๆ และมีความเชื่อที่น้อยที่สุด คือ มีความเชื่อว่าคนที่มีความครบ 60 ปี เท่ากับได้ฝากชะตาให้กับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยครบทุกองค์ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยเป็นประจำทุกปี รองลงมา คือ ไหว้เฉพาะช่วงปีชง และส่วนใหญ่นิยมไหว้เพื่อทำบุญแก้ปีชง และขอพรเพื่อความ เป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว จากการศึกษาค้นคว้าความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีนทำให้เราได้ทราบถึงความสำคัญที่คนไทยให้ความเคารพกราบไหว้บูชามาแต่เนิ่นมาแล้ว และความเชื่อที่คนไทยมีต่อการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยมา ก็มีความเชื่อไปในทิศทางที่ดี ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมาหรือจากความสัทธาส่วนบุคคลหรือจากรุ่นสู่รุ่นและจากการศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีนผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ได้อย่างมากทางการศึกษาด้านความเชื่อเรื่องวัฒนธรรมจีนที่มีอยู่ในประเทศไทยและจะสามารถทำให้ผู้คนที่เข้ามาค้นคว้าหาข้อมูลจะนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าความเชื่อและพิธีกรรมของการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยตามหลักโหราศาสตร์จีนเท่านั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยของชาวไทยเชื้อสายจีนกับชาวจีนกับความเชื่อในการสะเดาะห์ของชาวไทยมิตีอื่นๆ และที่น่าศึกษาคือเรื่องพิธีกรรมความเชื่อการไหว้เทพเจ้าไท้ส่วยเอี้ยกับความอยู่รอดเชิงพาณิชย์ของศาลเจ้าในประเทศไทย

บรรณานุกรม

- สร้อยสุดา ไชยเหล็ก. (2558). *ตำนานไท้ส่วยเอี้ย 60 องค์และพิธีแก้ปีชงในศาสนสถานจีนในสังคมไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช ภาพันธุ์ และคณะ. (2561). *ความเชื่อ พิธีกรรม เกี่ยวกับเทพเจ้าประจำบ้านของคนไทยเชื้อสายจีน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักพิมพ์ช.ข้าง (2023) การไหว้ไท่ส่วยเอี้ยกง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ช.ข้าง.

ศุภชัย ต๊ะวิชัย (2556). การขอพรต่อเทพเจ้าไท่ส่วย: คำนิยมกับความต้องการของมนุษย์. วารสารอักษรศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 36 ฉบับที่ 2 กค.-ธค.2556.P 204-227

ขั้นตอนการไหว้ ‘เทพเจ้าไท่ส่วยเอี้ย’ เปลี่ยนร้ายให้กลายเป็นดี

<https://www.ofm.co.th/blog/tai-sui-xing-jun> เข้าสืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2566

Author (1) Information (第一作者信息)

	Name and Surname (姓名) : NARIS WASINANON
	Highest Education (最高学历) : Ph. d. (Chinese Language and Charaters)
	University or Agency (任职院校或单位) : Huachiew Chalermprakiet University
	Field of Expertise (专业领域) : - Chinese Characters - Chinese Translation - Chinese Culture
	Address (地址) : Huachiew Chalermprakiet University 18/18 Thepparatana Road, Bangchalong Village, Bang Phli District, SamutPrakan Province

Author (2) Information (第二作者信息)

	Name and Surname (姓名): AKAPOL VARCHIRAWATT
	Highest Education (最高学历): Doctoral Candidate
	University or Agency (任职院校或单位): VALAILAK ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY Pathum Thani
	Field of Expertise (专业领域): Bachelor of Education Program in Chinese
	Address (地址): 1 Village No. 20, Phahonyothin Road, Khlong Nueng Subdistrict, Khlong Luang District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province